

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล

(Socialization into Nursing Profession)

ชื่อผู้เขียน

นางสาว ศิรินทร์ สู้สุข

(Miss Sikarin Soosuk)

แผนกวิชา/คณะ

คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิพงษ์

ปี

2532

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีผลกระทบทำให้บุคคลที่มีความรู้สึกรู้สึกคิดทั่วไป สู่ความรู้สึกนึกคิดของความเป็นพยาบาล ซึ่งจะพิจารณาทั้ง เนื้อหาและกลไกในการถ่ายทอดลักษณะความเป็นพยาบาลสู่นักศึกษาพยาบาล และกลไกในการถ่ายทอดเนื้อหาเหล่านี้ประกอบด้วยการขัดเกลาโดยตรงและโดยทางอ้อม และเนื่องจากการศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการขัดเกลาจึงต้องใช้การศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งกระบวนการ โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ใช้เทปบันทึกเป็นเครื่องมือในการบันทึก โดยรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 20 คนจากชั้นปีที่ 1-4 ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของกระบวนการ

ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการขัดเกลาเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ระยะก่อนเข้าสู่กระบวนการขัดเกลา ระยะระหว่างกระบวนการขัดเกลา และระยะเข้าสู่วิชาชีพ

ระยะก่อนเข้าสู่กระบวนการคัดเลือกรับเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล เป็นระยะ หัวเลี้ยวหัวต่อที่บุคคลจะตัดสินใจเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ซึ่งแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือกก็คือ อิทธิพลเชิงเศรษฐกิจมีนัยสำคัญสูงสุด เช่น จบแล้วมีงานทำทันที ไม่ต้องหางานทำ รายได้ดีพอควร เป็นอาชีพที่มั่นคง โดยที่มีสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ พ่อแม่และพี่สาว เป็นบุคคลมีนัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษา การมีภาพพจน์เกี่ยวกับพยาบาลมาก่อนจากการที่สมาชิกของครอบครัว (พี่สาว) อยู่ในวิชาชีพพยาบาลหรือจากการเคยมีภาพประทับใจในสัญลักษณ์ของวิชาชีพ เช่น เครื่องแบบก็เป็นแรงจูงใจสำคัญอีกประการหนึ่ง แต่ทั้งนี้ ต่างให้เหตุผลในเชิงเศรษฐกิจเป็นแรงผลักดัน อีกประเด็นหนึ่ง คือเป็นการลดระดับความต้องการของตัวเองจากความผิดหวังในการเข้าสู่วิชาชีพแพทย์ โดยถือว่าเป็นวิชาชีพเกี่ยวกับสุขภาพเช่นเดียวกัน

ระยะระหว่างกระบวนการคัดเลือกรับเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล ประกอบด้วย การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. กระบวนการเริ่มพัฒนาอัตตะของความเป็นพยาบาล
2. กระบวนการฝึกหัด บทบาทพยาบาลเพื่อพัฒนาสู่บทบาทของพยาบาล
3. กระบวนการนิยามตัวเองในฐานะเป็นสมาชิกคนหนึ่งของวิชาชีพ

กระบวนการเริ่มพัฒนาอัตตะเชิงวิชาชีพเริ่มขึ้นเมื่อบุคคลผ่านกระบวนการคัดสรรเข้าสู่บริบทแห่งการคัดเลือกทางวิชาชีพ ซึ่งภายในบริบทนี้มีภาวะเงื่อนไขมากมายที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาอัตตะแห่งความเป็นพยาบาลเพื่อให้นมรสุมบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ เงื่อนไขสำคัญ ได้แก่ กระบวนการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่มีสาระสำคัญต่อกระบวนการคัดเลือก ได้แก่ กฎระเบียบในการขออนุญาตเข้าออกตามเวลาของวิทยาลัยพยาบาล กระบวนการรับสมาชิกใหม่หรือน้องใหม่ การเรียนรู้องค์ความรู้ทางการพยาบาลขั้นพื้นฐาน การกระทำเชิงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคาดหวังของบุคคลภายนอกต่อนักศึกษาพยาบาล ซึ่งภาวะเงื่อนไขเหล่านี้ มีผลกระทบกระตุ้นให้พวกเขาสามารถนิยามตัวเองได้ว่าเป็นบุคคลที่เริ่มเข้าสู่แวดวงของวิชาชีพพยาบาล ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเจาะจงตระหนักว่าตนถูกรับเข้าสู่วัฒนธรรมย่อยในฐานะเป็นสมาชิก เริ่มรับเอาค่านิยมของวิชาชีพพยาบาลสู่อัตตะ ต่อมาเมื่อ ขึ้นฝึกประสบการณ์ทางคลินิกในเชิงเทคนิคบนตึกรักษาพยาบาลมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับทีมสุขภาพในโรงพยาบาล โดยเฉพาะ

กับพยาบาลจะทำให้มีประสบการณ์ในบทบาทของพยาบาล โดยผ่านการฝึกหัดหรือเล่นบทบาทของพยาบาล เช่น การฝึกฉีดยา การปฏิบัติกับผู้ป่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับการตายของผู้ป่วย ประสบการณ์การทำคลอด จากการฝึกหัดบทบาทพยาบาลจนเกิดความชำนาญจะทำให้พวกเขาสามารถนิยามตัวเองในฐานะเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มีความมั่นใจ ภาคภูมิใจมีเกียรติภูมิในการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถพัฒนาบทบาทของตัวเองได้อย่างดียิ่งจากการร่วมปฏิบัติการกับทีมสุขภาพอื่น ๆ เพราะมีการจำแนกหน้าที่อย่างเด่นชัด ระดับของการพัฒนาอัตราระยะวิชาชีพจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆตามความเข้มข้นของพฤติกรรมและทัศนคติต่อวิชาชีพ จนนักศึกษาพยาบาลสามารถนิยามตัวเองได้ว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของวิชาชีพ โดยเขาจะตระหนักได้ว่าตนเป็นผู้รับผิดชอบต่อวิชาชีพ มีหน้าที่อย่างไรต่อวิชาชีพ

ระยะเข้าสู่วิชาชีพพยาบาล เมื่อผ่านกระบวนการจัดเกล้าแล้ว พวกเขาจะถูกคาดหวังว่าได้ก้าวข้ามไปสู่สถานภาพใหม่ เป็นผู้มีความรู้ทางการอาชีวะ มีความรู้ระดับสูง มีทักษะที่มาจากการฝึกฝน ตลอดจนมีความแจ่มชัดในบทบาทและมีความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ

กล่าวโดยสรุป ตัวแบบสมมุติฐานเชิงกระบวนการที่สร้างขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้ในการศึกษากระบวนการจัดเกล้าเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลได้โดยทั่วไป โดยที่เงื่อนไขสำคัญในแต่ละขั้นตอนสามารถนำไปศึกษาให้ละเอียดลึกซึ้งต่อไปได้และโดยที่ถ้าสามารถนำตัวแบบนี้ไปศึกษาในลักษณะ longitudinal โดยใช้ตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 เป็นกลุ่มเดียวกันทั้งหมดใช้เวลาศึกษา 4 ปี จะทำให้ได้ตัวแบบที่สมบูรณ์ มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการจัดเกล้าเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลเป็นอย่างยิ่ง

Abstract

This dissertation " Socialization into Nursing Profession " is aimed to examine and analyze factors and conditions which influent on cognitive structure of persons in respect of becoming professional nurses. Factors and conditions in this study cover contents and mechanisms in socializing process. And this study will include socializing both intention (directly) and unintention (indirectly) . To be successful in the thesis's purpose, methodologies in the study are qualitative methods, i.e., participating observation, deep interviewing with using tape recorder.

Samples in the study are 20 students from first year to forth year students in Thai Red Cross Nurse College.

Results of the study, initially, socialization into nursing profession consists 3 stages i.e., 1) Pre socialized Stage ; 2) Under socialized Stage ; 3) Becoming professional nurse stage.

Pre socialized stage This stage is a critical point of persons to decide to get into nursing profession. Economical aspect is the most important factor in motivating persons to choose this profession, e.g., will having a certain job as soon as graduation, will having good income and will be in a stable vocation. Significant people in stimulating this decision are parents, sibling, especially, sisters who are earlier in this occupation. Minus factors should be mentioned here are glory of nurse uniform and a compensating mechanism of relief tension from failure from getting into medical profession. The reason for linking these two professions is both concerning health care service.

Under socialized stage This satge is a long continuing process but can be seperated in terms of social psychological steps as follows ;

- (1) Developmental Process of Self in nursing profession respect
- (2) Practicing Process of nurse roles
- (3) Definition of oneself as a member of professional nurse

Developmental Process of self in professional nurse starts when students are passed selection procedures into socializing context. Within this context students have encountered with a lot of conditions effective to tend students to more and more attending to nurse roles. Among the conditions, the most important one is a condition for adaptation to essential rules for socializing e.g., following strictly to permissional times of in-college and out-college, hard studying in introduction of nursing knowledge, learning of symbols in professional context, learning of expectancy from other people on nurse student roles, etc. Facing with these necessary conditions, students can realize themselves that they are in a particular professional nurse community. Knowing that they are accepted into a sub-culture of nursing profession as the members, they will accept internally of professional values. These values are incorporated into self elaborating of professional nurses. After practicing clinical skill on wards, nurse students have chances to interact with medical team, especially with senior nurses. Exchanging interaction with seniors happen through acting real nurse roles, e.g., practicing injection, caring patients, coping with dying patients, etc. When being skillful, students will be more confident and proud of their esteem. These skill will be more improved and at the same time, more positive attitudes towards nursing profession are developed. Hence, in a certain time, nurse students will be ready to define themselves as members of professional nurses with realization of task and responsibility of nurse roles.

Becoming Professional nurses stage In this stage the students have been expected from other people in a new status for absolutely practicing of nursing skill. They are also expected to be understand definitely of nurse roles and to fully commit to this new status.

In conclusion, the assumption model of socializing process in this study has been proved to be able to make understanding of socialization into nursing profession. The conditions found in the study can be furthermore studied deeply in details for later study. To be more benefit in practical studyⁱⁿ, this matter, it is advised here to design study in longitudinal for 4 years term which is covering whole process of socialization program.